

แบบฟอร์มการจัดการ

การจัดการความรู้ของหน่วยงาน การพยาบาลพิเศษ 12/1

หัวข้อในการจัดการความรู้ (Knowledge Vision)

เรื่อง โปรแกรมการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย colostomy ให้มีประสิทธิภาพ

วัน/เดือน/ปี ที่จัดการความรู้ 2 มิถุนายน 2565

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. สุภาณี ธรรมานนท์	ผู้จัดการความรู้ (KM Manager)
2. ทัดติยา เพียรสร้าง	คุณอำนวย (Facilitator)
3. สุจีรา จิตอารีรัตน์	คุณลิขิต (Note Taker)
4. ชनावลย์ วงศ์อำมาตย์	คุณกิจ
5. จิตรลดา พูลศิลป์	คุณกิจ
6. อรพรรณ กลิ่นหอม	คุณกิจ
7. กชพร วรรณพราหมณ์	คุณกิจ
8. กฤติยา สุภาวงษ์	คุณกิจ
9. ณัฐนันท์ ศรีคุณ	คุณกิจ
10. สุกัญญา ประภาศรีเกตุ	คุณกิจ
11. อังริยา กิ่งทอง	คุณกิจ
12. อนัญพร สิทธิธรรม	คุณกิจ
13. มนัสศวรร ใจเย็น	คุณกิจ
14. ศศินา ตานี	คุณกิจ
15. จันทิมา พลนิยม	คุณกิจ
16. นิตติยา วงศ์พระจันทร์	คุณกิจ
17. สีนีนารถ ซาเฮาะ	คุณกิจ
18. ศิริวรรณ แฉ่นแก้ว	คุณกิจ
19. จริญญา กันหาเรียง	คุณกิจ

1. หลักการและเหตุผล

หอผู้ป่วยพิเศษ 12/1 เป็นหน่วยงานที่ให้บริการดูแลรักษาผู้ป่วยทางศัลยกรรมเป็นหลัก จากสถิติข้อมูล 5 โรคแรก พบว่าผู้ป่วยเข้ารับการรักษาด้วยโรคมะเร็งลำไส้ใหญ่ (CA Colon) อยู่ในลำดับ 5 โรคแรก ของหน่วยงานทุกเดือน และพบว่าผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดรักษาพร้อมผ่าตัดเปิดทวารใหม่ (Colostomy) เฉลี่ย เดือนละ 1-2 ราย ซึ่งเป็นการผ่าตัดเพื่อทำช่องเปิดลำไส้ออกมาทางหน้าท้อง เพื่อให้อุจจาระแทนทวารหนัก เพิ่ม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์แก่ผู้ป่วย จากการพูดคุยพบว่าผู้ป่วยมีปัญหาทั้งทางด้านการดูแลร่างกาย วิตกกังวล เครียด ไม่เข้าสังคม และการดำเนินชีวิตประจำวันแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ซึ่งบุคลากรทางการแพทย์ต้องตระหนักถึงปัญหาและให้ความสำคัญ โดยการนำมาวางแผนให้การดูแลหลังผ่าตัด ให้การช่วยเหลือ ให้กำลังใจเพื่อให้ผู้ป่วยและญาติสามารถปรับตัวและยอมรับสภาพความเจ็บป่วย ให้ความร่วมมือและเห็นความสำคัญในการดูแลตนเองเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมและมีคุณภาพ ชีวิตที่เหมาะสมกับโรคที่เป็น ดังนั้น หน่วยงานจึงเห็นว่าหากสามารถส่งเสริมให้ผู้ป่วยและญาติมีความสามารถ ในการดูแลและปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้องจะสามารถช่วยป้องกันภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งจะส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตผู้ป่วย รวมถึงช่วยประหยัดงบประมาณด้านการรักษาของโรงพยาบาลได้ จึงได้มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในหน่วยงานขึ้นเพื่อให้ได้แนวทางการดูแลและวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยในโรคนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้แนวทางการปฏิบัติการดูแลและวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยหลังผ่าตัดทวารใหม่
2. เพื่อส่งเสริมความสามารถของผู้ป่วยและผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัดทวารใหม่ เมื่อกลับบ้าน
3. เพื่อลดความเสี่ยง และปัญหาไม่พึงประสงค์ของผู้ป่วยหลังการผ่าตัดทวารใหม่

3. เป้าหมาย/ตัวชี้วัด

1. ได้แนวทางการปฏิบัติการดูแลและวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยหลังผ่าตัดทวารใหม่ของหอผู้ป่วย 12/1
2. ร้อยละของผู้ป่วยและผู้ดูแลที่สามารถปฏิบัติดูแลทวารใหม่ 100 %
3. ร้อยละของผู้ที่มีความเสี่ยง และปัญหาที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ป่วยหลังการผ่าตัดทวารใหม่ ได้แก่ ผิวหนังรอบ ๆ รูทวารมีการอักเสบ ลอก เปื่อย = 0%

4. วิธีการ/รูปแบบการจัดการความรู้

Success Story Telling (SST)

The World Cafe

5. กระบวนการจัดการความรู้ (Share & Learn)

5.1 Success Story Telling (SST)

ผู้เล่าเรื่อง (Narrator)	เหตุการณ์ (Context)	เทคนิค/วิธีการ (Action)	ผลลัพธ์ที่ได้รับ (Result)
สุภาณี	ผู้ป่วยผ่าตัดทวารใหม่	ติดตามการปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดทวารใหม่อย่างใกล้ชิด	ผู้ป่วยและผู้ดูแลสามารถปฏิบัติดูแลทวารใหม่ได้
ทัศนียา	หลังการผ่าตัดทวารใหม่ พยาบาลเป็นผู้ดูแลและเปลี่ยนถุงให้ขณะอยู่โรงพยาบาล	แนะนำให้ข้อมูลและอธิบายวิธีการปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดตั้งแต่วันแรก พุดคุย เพื่อสร้างเสริมกำลังใจ ให้สามารถยอมรับและปฏิบัติการดูแลตนเองหรือญาติได้	ผู้ป่วยตระหนักและระมัดระวังมากขึ้น ทำให้มีการปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง
ชนาวลัย	หลังการผ่าตัดผู้ป่วยมีอาการเจ็บแผล จึงไม่สามารถดูแลตนเองได้ แต่เมื่อกลับบ้านจะต้องดูแลด้วยตนเอง จึงต้องสอนผู้ป่วยและญาติในการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง	-จัดทำภาพสื่อการสอนที่เห็นภาพได้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ป่วยเห็นว่าตนเองสามารถดูแลตนเองได้ -เป็นที่เลี่ยม คอยกำกับให้ผู้ป่วยปฏิบัติทุกวัน เพื่อความคุ้นชิน	ช่วยให้ผู้ป่วยรู้วิธีการปฏิบัติตน และเมื่อกลับบ้านก็สามารถดูแลตนเองได้
จิตรลดา อรพรรณ กชพร กฤติยา ณัฐนันท์ สุกัญญา อัญริยา	มีความเห็นตรงกันว่าต้องจัดทำคู่มือแนวทางการปฏิบัติการดูแลและวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยที่มีการผ่าตัดทวารใหม่ก่อนกลับบ้าน ประจำไว้ในหอผู้ป่วย เพื่อให้ทุกคนสามารถนำคู่มือมาเป็นแนวทางในการสอนผู้ป่วยและผู้ดูแล	จัดทำคู่มือแนวทางการปฏิบัติการดูแลและวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยที่มีการผ่าตัดทวารใหม่ก่อนกลับบ้าน	มีแนวทางที่ชัดเจนในการปฏิบัติเรื่องดูแลและวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยหลังผ่าตัดทวารใหม่
อนัญพร มนัสสวรรค์	เสนอว่าควรแจกเอกสารที่มีไปยังหอผู้ป่วยอื่นได้ใช้ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	-จัดทำแฟ้มสำหรับเก็บเอกสารและแนวทางการปฏิบัติไว้ที่เคาน์เตอร์ เพื่อสะดวกต่อการใช้งาน -จัดส่งคู่มือแนวทางให้หอผู้ป่วยอื่นใช้	มีแฟ้มใส่คู่มือแนวทางการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดทวารใหม่ที่หน้าเคาน์เตอร์
ศศิณา จันทิมา นิตยา	ติดตามการปฏิบัติ เพื่อสร้างความตระหนักและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้	บันทึกในรายการภาระงานประจำวัน โดยมีพยาบาลเป็นผู้ตรวจสอบการปฏิบัติอีกครั้งในทุกสิ้นเดือน	มีการบันทึกผลการปฏิบัติการวางแผนจำหน่ายในแบบบันทึกการพยาบาล

6.สรุปความถี่

เรื่อง	จำนวนความถี่
อธิบายให้คำแนะนำ แก่ผู้ป่วยและญาติถึงความสำคัญในการปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดตั้งแต่วันที่ผ่าตัดในวันแรก	25
เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือที่ต้องใช้ให้พร้อม	27

นัดวันและเวลาผู้ป่วยที่ผ่าตัดทวารใหม่ โดยนัดวันที่ตัดไหม เพื่อทำการสอนการติดและดูแลทวารใหม่	24
ทำการสอนผู้ป่วยและญาติโดยใช้ภาพสื่อการสอน ใช้อุปกรณ์จริง	22
ประเมินผลการฝึกปฏิบัติตามแบบประเมินการปฏิบัติของผู้ป่วยและญาติ เมื่อประเมินผ่านทุกข้อจึงสามารถให้กลับบ้านได้ หากไม่ผ่านทุกข้อจะทำการสอนซ้ำและฝึกใหม่จนกว่าจะผ่านการประเมิน	23
เบิกอุปกรณ์ที่ต้องใช้ให้ผู้ป่วยก่อนกลับบ้าน โดยสอบถามจำนวนที่ต้องการ พร้อมแจ้งราคาเพื่อให้ผู้ป่วยและญาติตัดสินใจตามกำลังทรัพย์ที่สามารถจ่ายได้และแนะนำให้สามารถซื้อเพิ่มได้ในวัน มาตรวจตามนัด	22
แจกกระเป๋าใส่อุปกรณ์ Colostomy care ทั้งหมด รวมถึงคู่มือการปฏิบัติตนแก่ผู้ป่วย	23
แจ้งเบอร์โทรศัพท์หอบุคลากร เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถปรึกษาหากพบปัญหาการดูแล เมื่อกลับบ้าน	23
บันทึกในรายการภาระงานประจำ	24
ลงรายละเอียดการวางแผนจำหน่าย เพื่อส่งต่อให้หน่วยเวชศาสตร์ครอบครัวติดตามเยี่ยมบ้าน	20
จัดทำแฟ้มสำหรับเก็บคู่มือเอกสารไว้ที่เคาน์เตอร์	21
หัวหน้างานและหัวหน้าเวรติดตามการปฏิบัติ	15

7. Key Success Factor (ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ สรุปจากกระบวนการจัดการความรู้ในข้อ.6

(โดยเรียงจากความถี่ที่ได้จากข้อ 6 จากความถี่มากที่สุดไปหาน้อยสุด)

1. เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือที่ต้องใช้ให้พร้อม
2. อธิบายให้คำแนะนำ แก่ผู้ป่วยและญาติถึงความสำคัญในการปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดตั้งแต่หลังผ่าตัดในวันแรก
3. นัดวันและเวลาผู้ป่วยที่ผ่าตัดทวารใหม่ โดยนัดวันที่ตัดไหม เพื่อทำการสอนการติดและดูแลทวารใหม่
4. บันทึกในรายการภาระงานประจำ
5. ประเมินผลการฝึกปฏิบัติตามแบบประเมินการปฏิบัติของผู้ป่วยและญาติ เมื่อประเมินผ่านทุกข้อจึงสามารถให้กลับบ้านได้ หากไม่ผ่านทุกข้อจะทำการสอนซ้ำและฝึกใหม่จนกว่าจะผ่านการประเมิน
6. แจกกระเป๋าใส่อุปกรณ์ Colostomy care ทั้งหมด รวมถึงคู่มือการปฏิบัติตนแก่ผู้ป่วย
7. แจ้งเบอร์โทรศัพท์หอบุคลากร เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถปรึกษาหากพบปัญหาการดูแล เมื่อกลับบ้าน
8. ทำการสอนผู้ป่วยและญาติโดยใช้ภาพสื่อการสอน ใช้อุปกรณ์จริง

9. เบิกอุปกรณ์ที่ต้องใช้ให้ผู้ป่วยก่อนกลับบ้าน โดยสอบถามจำนวนที่ต้องการ พร้อมแจ้งราคา เพื่อให้ผู้ป่วยและญาติตัดสินใจตามกำลังทรัพย์ที่สามารถจ่ายได้และแนะนำ ให้ สามารถซื้อเพิ่มได้ในวัน มาตรฐานตามนัด
10. จัดทำแฟ้มสำหรับเก็บคู่มือเอกสาร ไว้ที่เคาน์เตอร์
11. ลงรายละเอียดการวางแผนจำหน่าย เพื่อส่งต่อให้หน่วยเวชศาสตร์ครอบครัวติดตามเยี่ยมบ้าน
12. หัวหน้างานและหัวหน้าเวรติดตามการปฏิบัติ

8. นวัตกรรมหรือสิ่งที่ได้จากการจัดการความรู้ (กรุณาแนบหลักฐาน)

- คู่มือ แนวทางการปฏิบัติในการสอนผู้ป่วยผ่าตัดทวารใหม่
- แผ่นพับ
- ภาพพลิก เรื่อง การดูแลทวารใหม่

และ มีการเผยแพร่ความรู้ผ่าน โปรแกรมหรือระบบต่างๆ เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2565

เพื่อการตรวจสอบ (พร้อมปรีนเอกสารแนบ หน้า website KM หน่วยงานมาด้วย)

แนวทางปฏิบัติการสอนผู้ป่วยที่ทำการผ่าตัดทวารใหม่เมื่อกลับบ้าน ดังนี้

1. พยาบาลเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือที่ต้องใช้ให้พร้อม ประกอบด้วย ภาพพลิก แบบประเมินความสามารถในการดูแลตนเอง อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับรองรับการถ่ายของเสียจากลำไส้ โดยประเมินขนาดที่ต้องใช้ก่อนเบิก
2. พยาบาลนัดวันและเวลาผู้ป่วยที่ผ่าตัดทวารใหม่ โดยนัดวันที่ตัดไหม เพื่อทำการสอนการติดและดูแลทวารใหม่
3. ทำการสอนผู้ป่วยและญาติโดยใช้ภาพพลิกประกอบให้ดู ใช้อุปกรณ์จริงให้ผู้ป่วยและญาติได้ฝึกปฏิบัติจริง
4. ประเมินผลการฝึกปฏิบัติตามแบบประเมินการปฏิบัติของผู้ป่วยและญาติ เมื่อประเมินผ่านทุกข้อจึงสามารถให้กลับบ้านได้ หากไม่ผ่านทุกข้อจะทำการสอนซ้ำและฝึกใหม่จนกว่าจะผ่านการประเมิน
5. เบิกอุปกรณ์ที่ต้องใช้ให้ผู้ป่วยก่อนกลับบ้าน โดยสอบถามจำนวนที่ต้องการ พร้อมแจ้งราคาเพื่อให้ผู้ป่วยและญาติตัดสินใจตามกำลังทรัพย์ที่สามารถจ่ายได้และแนะนำ ให้ สามารถซื้อเพิ่มได้ในวัน มาตรฐานตามนัด
6. แจกกระเป๋าใส่อุปกรณ์ Colostomy care ทั้งหมด รวมถึงคู่มือการปฏิบัติตนแก่ผู้ป่วย
7. แจกเบอร์โทรศัพท์หอบุคลากร เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถปรึกษาหากพบปัญหาการดูแล เมื่อกลับบ้าน
8. ลงรายละเอียดการวางแผนจำหน่าย เพื่อส่งต่อให้หน่วยเวชศาสตร์ครอบครัวติดตามเยี่ยมบ้าน

แบบประเมินความสามารถด้านการดูแลทวารใหม่ของผู้ป่วยและญาติ

ดัดแปลงจากแบบประเมินของโรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

หัวข้อการประเมิน	ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง	คำแนะนำเพิ่มเติม
ความรู้ทั่วไป			
1. สามารถบอกลักษณะปกติของทวารใหม่			
การทำความสะอาดทวารใหม่และเปลี่ยนถุงรองรับสิ่งขับถ่าย			
2. การเตรียมอุปกรณ์และการปิดถุงรองรับสิ่งขับถ่าย			
3. การทำความสะอาด, การสังเกตอาการผิดปกติของทวารใหม่และผิวหนังรอบทวารใหม่			
4. การเทสิ่งขับถ่ายและการระบายลมออกจากถุงรองรับสิ่งขับถ่าย			
5. การทำความสะอาดและการเก็บรักษาถุงรองรับสิ่งขับถ่าย			
6. การรับประทานอาหาร			
7. การทำความสะอาดร่างกาย			
8. การแต่งกาย			
9. การออกกำลังกาย			
10. การมีเพศสัมพันธ์			
11. การเตรียมความพร้อมเมื่อเริ่มกลับไปทำงานและการเตรียมความพร้อมเมื่อมีการเดินทาง			
อาการผิดปกติและการแก้ไขเบื้องต้น			
12. การแก้ไขเบื้องต้นเกี่ยวกับการถ่ายอุจจาระแข็งผิดปกติ			
13. การแก้ไขเบื้องต้นเกี่ยวกับการถ่ายอุจจาระเหลวผิดปกติ			
14. การแก้ไขเบื้องต้นเกี่ยวกับผื่น รอยแดง และแผลรอบทวารเทียม			
15. อาการผิดปกติของทวารใหม่ (สีคล้ำ ขึ้นขาว ใส่เลือดน หดกลับ ทวารเทียมเต็ม มีเลือดออก)			
สถานที่ให้บริการผู้ป่วยออสโตมี			
16. แหล่งให้บริการด้านอุปกรณ์ออสโตมี			
17. แหล่งให้บริการคำแนะนำและดูแลผู้ป่วยออสโตมี			
18. การนัดหมายพบแพทย์หลังการผ่าตัด			

ผู้ประเมิน.....
วัน/เดือน/ปี.....

9. ผลจากการดำเนินการทำกิจกรรม KM

- บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผน การจำหน่ายผู้ป่วยที่มี Colostomy ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นประโยชน์ในการให้บริการแก่ผู้รับบริการและญาติ
- ผลการทำแบบประเมินความสามารถด้านการดูแลทวารใหม่ของผู้ป่วยและญาติ เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการดูแลทวารใหม่ ร้อยละ 80

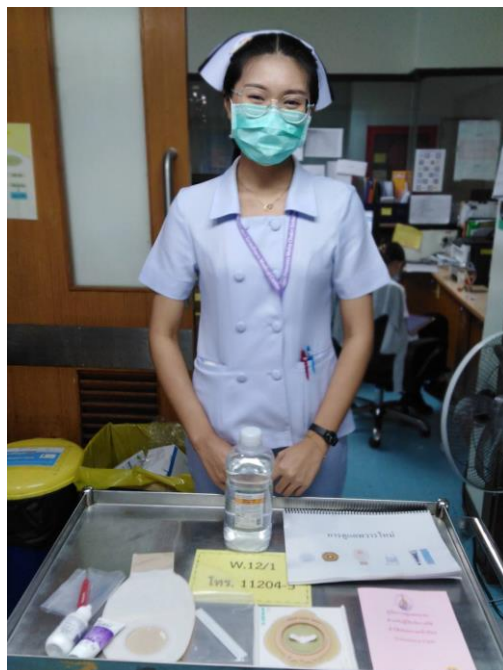
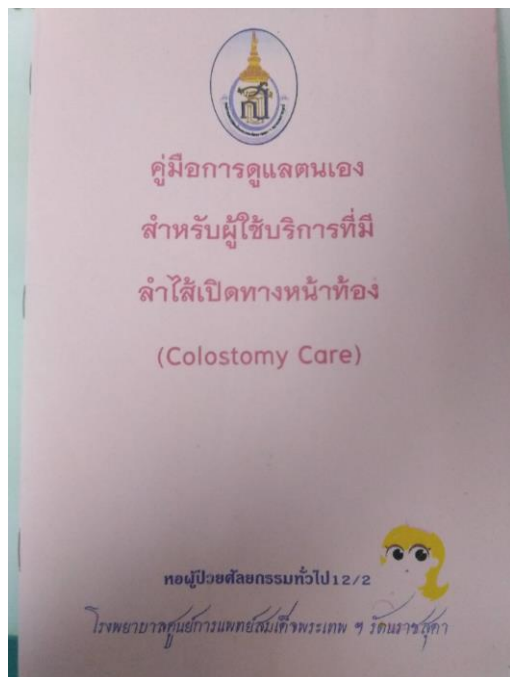
10. สรุปผลการนำเทคนิคไปปฏิบัติใช้

การให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยถึงความสำคัญในการดูแลหลังผ่าตัดทวารใหม่ เพื่อให้ผู้ป่วยตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลรักษาตนเองอย่างถูกวิธี มีส่วนทำให้ผู้ป่วยเกิดการมีส่วนร่วมและมั่นใจในการปฏิบัติดูแลรักษาตนเองหลังกลับบ้าน ทำให้ผู้ป่วยมีความปลอดภัย ไม่เสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อน ลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งของผู้ป่วยและโรงพยาบาล

11. After Action Review (AAR)

1. ท่านสามารถนำองค์ความรู้ไปพัฒนาหน่วยงานของท่านได้อย่างไร
  - องค์ความรู้ที่ได้จากการทำ KM การสื่อสารให้ผู้ป่วยเข้าใจและญาติให้ความร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญ และช่วยให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากภาวะแทรกซ้อนที่สามารถป้องกันได้
2. ท่านสามารถนำองค์ความรู้ไปพัฒนาองค์กรได้อย่างไร
  - เพื่อพัฒนาบุคลากรในการปฏิบัติและตระหนักถึงการดูแลผู้ป่วยเพื่อความปลอดภัย ตามมาตรฐาน HAการระบุตัวผู้ป่วยอยู่ใน Patient Safety Goal: SIMPLE (L- Line Tube & Catheter and Laboratory) นำไปสู่องค์กรเพื่อความปลอดภัยตามเป้าหมายของโรงพยาบาล

12. ภาพประกอบการทำกิจกรรม

.....
 (นางสุภาณี ธรรมานนท์)
 รักษาการแทน หัวหน้างานการพยาบาลพิเศษ 12/1

